

ТОМО В. ОДАЛОВИЋ*
Београдска пословна школа
Београд

УДК 343.1:339.5
Пегледни рад
Примљен: 14.09.2016
Одобен: 21.10.2016
Страна: 371-379

УЛОГА УПРАВЕ ЦАРИНА У БОРБИ ПРОТИВ КРИЈУМЧАРЕЊА НАРКОТИКА

Сажетак: Неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога представља једну од највећих пошаста савременог доба. Овај облик криминалитета одавно је прерастао националне оквире и постао међународни проблем. Република Србија због свог географског положаја представља незаобилазну транзитну руту за наркотике који путују ка земљама западне Европе. Борба против овог облика сада већ организованог и међународног криминалитета захтева ангажовање и координисано деловање свих држаних органа. Један од државних органа који има озбиљне капацитете за борбу против овог облика криминалитета је Управа Царина која у оквиру свог Центра за контролу примене царинских прописа поседује и Одељење за сузбијање кријумчарења. Резултати рада Одељења за сузбијање кријумчарења су свакако видљиви и постоје али Управа Царина са свим својим организационим јединицама има много већи и недовољно искоришћен потенцијал за откривање и сузбијање најтежих облика криминалитета а посебно кријумчарења.

Кључне речи: Кријумчарење, криминалитет, дрога, координисано деловање, Управа Царина

Увод

Наркоманија, наркомафија и наркотероризам као социомедицински, политички, економски и безбедоносни светски проблеми јављају се шездесетих година XX века, а своју кулминацију достижу у периоду од 1991-2005. године. Они задиру у све поре човека, његове личности, породице и најшире друштвене заједнице на међународном нивоу. Закон понуде и потражње на црном тржишту налази "рупе" у законској регулативи (међународној и националној) и без увозно-извозних дозвола, које су прописане законом, огромне количине дрога путују тајним каналима до стотина милиона "уживалаца" дрога по читавом свету.¹ Законске забране су отвориле пут установљења илегалних

* t.odalovic@bbs.edu.rs

¹ Радован Јовић, Андреја Савић и Рајко Куљача, *Дроге и тероризам*, Факултет за пословни менаџмент, Бар, 2007, стр. 235.

канала и путева промета опојним дрогама, мотивисан профитерским интересима, упркос свих акција на пољу ограничења и контроле промета дрога. Кријумчарење дрога се врло брзо интернационализовало и постало светски и глобални проблем. Активности међународне заједнице у сузбијању злоупотреба дрога које се предузимају почетком прошлог века, означавају раскид са дотадашњим индиферентним ставом према овом феномену.² Међународна борба против илегалне трговине опојних дрога усаглашена са међународним прописима, од самог почетка међународне координације до данашње организације међународног супростављања најновијем злу човечанства има историјат шездесет година. Кријумчарење дроге у оквиру организованог криминала може се посматрати са аспекта организованих криминалних група. Међутим, географски приступ је јако битан, јер он не само да осликава аутохтоне криминалне организације и групе, већ и највеће транспортне туре или путеве дроге од произвођача до крајних дестинација. Основни показатељи кријумчарских праваца су реализоване заплене дрога на одређеним путним правцима, које илуструју трајекторије од произвођача до корисника, са одређеним укрштањима и преусмеравањима. Па су тако неки од најважнијих кријумчарских праваца (рута) такозвана Балканска, Централно-Азијска, Латинско-Америчка, Северно - Америчка, Источно-Афричка, Европска, Југоисточна и Југозападна Азијска рута. Без обзира којом рутом дрога путује сви тајни канали и везе којима се преноси дрога, наилазе на граничне прелазе између земаља. То је једино поуздано место где се ти путеви могу прекинути, дрога одузети а преносиоци привести суду. Управа Царина представља државни орган чији су људски и технички ресурси распоређени на граничном прелазу 24 часа непрекидно и који поседује озбиљан организациони капацитет за борбу против кријумчарења дроге.

Кријумчарење и друштвена опасност која из њега проистиче

Криминалитет је у целини веома сложена негативна друштвена појава како по својим коренима, тако и по својим последицама и њеним носиоцима. Његове последице као друштвеног зла одражавају се у првом реду на материјалну базу друштва, И он је на одређени начин сметња у развоју друштва. Што је најзначајније његове последице се одражавају на друштвену свест и друштвени морал. У својој основи економски криминалитет је део свеукупног криминалитета. У поређењу са класичним облицима криминалитета, економски криминалитет је далеко сложенија појава с етиолошког аспекта. Основни узроци економског криминала појављују се као последица одговарајућих противуречности у друштвено-економским односима. Један од најтежих облика економског криминала који није новина у нашем друштву и представља највећу претњу фискалној привреди је кријумчарење (контрабанда) у народу популарно назван “шверц“. Реч „кријумчарење“ је одомаћена у радној термино-

² Звонимир Ђорђевић, *Нарко-криминалитет, кривично-правни и криминалистички аспект*, Интернационални универзитет у Новом Пазару, 2006, стр. 39-42.

логији државних органа који се баве сузбијањем недозвољене трговине, углавном у царинској служби и службама органа унутрашњих послова. Овај термин се често идентификује са речима „шверц“, „црна берза“, „шпекулација“ и др. Кријумчарење неких предмета или робе је извршено када је роба унета у земљу или изнета из ње, на тајан, прикривен начин, било преко одређеног места на граничној црти преко којег се и врши изношење и уношење роба, било ван таквог одређеног места, и то било да се то чини у циљу избегавања царинских дажбина, било да се унесе (изнесе) роба чије је уношење (изношење) забрањено.³ Кривични законик РС у члану 230.⁴ кријумчарење дефинише као кретање робе преко царинске линије уз избегавање мера царинског надзора, продаја, растурање или прикривање неоцарињене робе или организовање мреже препродаваца или посредника за растурање такве робе. Роба која је предмет кријумчарења преноси се обично на два начина: ван граничног прелаза и на граничном прелазу где се роба пријављује, односно сакрива у превозним или преносним средствима. Форме и облици кријумчарења су се у нашој земљи стално мењали и усавршавали у зависности од економских прилика, а првенствено у зависности од тржишта и несташнице појединих роба на тржишту. Што се тиче робе иностраног порекла, кријумчарењу је погодновао и психолошки моменат, тј. схватање многих грађана наше земље да је инострана роба увек боља и квалитетнија. Либерализација прегледа путника на граничним прелазима од стране царинских органа као и либерализација при издавању путних исправа дала је широку могућност скоро сваком грађанину наше земље, ко то само жели, да се бави кријумчарењем и да самостално или са члановима своје породице прелази границу и набавља одговарајућу робу у иностранству. Ова околност утицала је да се класична „пирамида“ кријумчара знатно сузила, и сада између извора робе и купца има знатно мање посредника но што је било случај ранијих година. Оваква ситуација је имала за последицу стварање низа нових, али махом мањих кријумчарских организација, и активирање знатно ширег круга људи у кријумчарењу. Друштвена опасност је у тесној вези са врстом робе која се кријумчари, у случају кријумчарења роба које немају у себи директну опасност или се њима не може нарушити безбедност, називамо их робама које друштву прете економском опасношћу услед штета које настају због ненаплаћивања прописаних дажбина или због поремећаја на тржишту. У ову категорију спадају: кријумчарење техничких производа, аутомобила, културних добара, дефицитираних производа за широку потрошњу, новца.. О опасности која проистиче од оружја, муниције и експлозивних направа није потребно посебно говорити, јер је познато да се тиме и у редовним приликама врше кривична дела, од убиства до разбојништва. Међутим опасност која проистиче од кријумчарења дроге је много комплекснија јер она угрожава психофизичко здравље и развој људског бића, васпитно-образовни, економски, политички и безбедоносни систем друштва једне земље.

³ Драгољуб Татомировић, *Кријумчарење-схватање и сузбијање*, Београд, 1989. стр. 11.

⁴ Кривични законик Републике Србије, *Службени гласник Р. Србије*, број 85/2005, 88/2005 - испр., 107/2005 - испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013 и 108/2014. члан.230.

Путеви дроге кроз Србију

Рат и санкције из 90-тих година суштински су утицали на политички, привредни и друштвени живот у Србији, отварајући јединствен простор за раст организованог криминала, не само у Србији већ и у читавом региону. Србија је класична "транзитна земља" понекад "земља привременог одредишта" али све више постаје и "земља крајњег одредишта", пре свега на тржишту марихуане, а све више и синтетичких дрога.⁵ С обзиром на свој географски положај, организована трговина дрогом тренутно представља један од најопаснијих облика организованог криминала у Србији, чија су мета већи градови у земљи, као што су Београд, Нови Сад, Ниш и Крагујевац, где су по статистичким подацима и извршене највеће заплене. Око 90% хероина на европском тржишту потиче из југозападне Азије. Постоје два примарна канала којима се кријумчари херион: *балкански* канал који пролази кроз Југоисточну Европу и *свилени* канал који пролази Централну Азију. Највећи део хероина у Западној Европу стиже Балканском рутом почевши од Турске. Ова земља служи као стартно место за Балканске путеве, јер већина хериона у Европу стиже управо овим путевима. Балканска рута дели се на:

- *Јужну балканску руту* (Турска-Грчка-Албанија-Италија)
- *Централну балканску руту* (Турска-Бугарска-Македонија-Србија-Црна Гора-Босна и Херцеговина-Хрватска-Словенија-Италија или Аустрија)
- *Северну балканску руту* (Турска-Бугарска-Румунија-Мађарска-Аустрија или Словачка-Чешка-Немачка).

Србија се као што видимо налази на централној балканској рути путева дроге. Због промене политике Уједињених нација, Америке и Европске уније према кријумчарима дроге, кокаин је почетком века скренут ка Јадранском мору, одакле илегално одлази у Европу али стиже и у Србију.⁶ Путевы кокаина од Јужне Америке до Европе су се последњих година, због пооштрене контроле у земљама Европске уније доста променили. Некад је дрога путовала бродовима до обала Шпаније, Француске и Велике Британије, а одатле се дистрибуирала дилерима у земљама Западне Европе. Како су ОУН, САД и ЕУ послове са дрогом прогласили међународним тероризмом и једном од три највеће опасности по цивилизацију, због чега је уведена ригорозна контрола кријумчарења наркотика, наркомафија је одлучила да кокаин у Европу допрема преко Балкана, односно преко Србије. Такође, кријумчари кокаина из Африке отворили су нове канале према Сицилији и Сардинији, одакле ова дрога стиже на југ Европе и опет у Србију. Као што из горе наведених података можемо видети, Србија представља незаобилазну тачку на путу дроге до Европе, међутим, више од тога забрињава податак да Србија више није само успутна станица на овој рути кријумчарења наркотика већ је постала и велики произвођач и потрошач хероина, марихуане и екстазија. Један од разлога све већег присуства дроге у Србији је и то што је наркомафија изабрала Србију, због

⁵ Регионални пројекат *Carpo, Извештај о стању у области организованог и привредног криминала у Југоисточној Европи*, Стразбур, 2006, стр. 97.

⁶ <http://serbianna.com/srpski/archives/504/20/06/2016>.

свог географског положаја, као место са ког се дрога може брзо и лако, за мање од 20 сати транспортовати до било које локације у Европи. Тиме се такође обарају цене дроге на европском уличном тржишту, а на великим количинама наркотика из Јужне Америке и Африке остварује се огроман профит који је и главни покретач стварања новог наркоманског тржишта и мафије. Ситуација у којој се Србија налази захтева координисано деловање и ангажовање пуних ресурса свих државних органа у борби против овог облика организованог и међународног криминала. Влада Републике Србије је 2014. године донела Стратегију о спречавању злоупотреба дрога за период 2014-2021. године⁷ у којој је предвиђена координација свих релевантних служби, институција и организација на националном и локалном нивоу јер је то предуслов за ефикасно и ефективно деловање друштва у политици у области дрога. Мора се постићи хармонизација активности у раду, хоризонтално и вертикално.

Технике кријумчарења наркотика преко граничних прелаза

Царински закон предвидео је да се целокупни робни промет преко царинске линије (увоз, извоз и провоз), као и прелаз лица обавља преко граничних прелаза који су отворени за међународно саобраћај и које законодавац назива царинским прелазима. Значи, царински прелаз је место одређено за увоз, извоз и транзит робе, као и за прелаз лица и превозних средстава преко царинске линије на граничном прелазу. Правци преко којих се роба транспортује преко царинске линије називају се царински путеви и они могу бити: друмски, морски, железнички, језерски, речни и ваздушни.⁸ Без обзира којим царинским путевима се дрога кријумчари мора у једном тренутку стићи на граничне прелазе између земаља. Гранични прелази представљају идеално место где се координисаним радом свих државних служби на челу са Управом Царина, кријумчарење може открити. На лествици организације кријумчара, кријумчарење опојних друга заузима посебно место. Наркотици се кријумчаре свим царинским путевима а технике које кријумчари користе зависе управо од путева који се користе за пренос дроге. Кријумчари спадају у врсту криминалаца који су јако интелигенти са посебним даром за импровизацију, што се и одражава на технике које користе. Искуство царинских службеника, савремена техника, међународна сарадња и обавештајни подаци пресудни су за откривање кријумчарене дроге. Посебну помоћ приликом откривања кријумчарене дроге царинским службеницима пружа савремена техника коју користе, наиме уз помоћ скенера, фибер оптике, бустера и специјалних возила царински службеници из Одељења за сузбијање кријумчарења дрогу могу открити и на незамисливим местима. Управо је коришћење скенера и фибер оптике која омогућава снимање неприступачних делова и шупљина возила, омогућило царин-

⁷ Стратегија о спречавању злоупотреба дрога за период од 2014-2021. године, *Службени гласник Р. Србије*, 05 Број: 515-16742/2014.

⁸ Драган Јеринић и Драгослав Јеринић, *Основни институти царинског система Србије*, Београдска пословна школа, Београд, 2012, стр.98.

ским службеницима да на царинском прелазу Градина, у једној хладњачи открију 38 килограма чистог кокаина, чија је вредност процењена на преко 2 милиона еура. Наиме, хладњача словеначких регистарских ознака је из Турске у Босну и Херцеговину наводно превозила кондиторске производе, међутим скенер је приказао неправилности у крову возила који је након тога демонтиран од стране царинских службеника и у њему је пронађена шупљина израђена специјално за ову прилику. Фибер оптиком откривено је да се у шупљини налази гомила металних кутија у којима је било 38 килограма кокаина. Кријумчари су веровали да ће "преварити" скенер металним кутијама које су требале да одбију зраке скенера. Ова рекордна заплена кокаина показује колико кријумчари могу бити иновативни и колико је напора и савремене технике потребно да би се открило ово кривично дело. Кријумчари дрогу врло често сакривају и у кесицама фарбе за косу, доњем вешу, резервним точковима аутомобила, бункерима специјално израђеним за те потребе, браницама аутомобила, простору испод седишта, мењача и слично. Кријумчари су јако вешти, међусобно добро повезани, пажљиво прате кретање царинских службеника а њихова уједињеност иде толико далеко да чак и у ситуацијама када су ухапшени ретко откривају сараднике, док у највећем броју случајева целокупну кривицу преузимају на себе. На лествици организације кријумчара, кријумчарење опојних друга заузима посебно место. Кријумчари опојних дрога имају прецизно организовану мрежу илегалног транспортовања и растурања дрога у свим фазама, од произвођача до крајњег потрошача.⁹ Кријумчарење наркотика захтева специјализацију за поједине врсте дрога што олакшава органима гоњења да врше опсервацију над лицима која су се определила за овај забрањени посао.¹⁰ После либерализације визног режима у Србији и нагло повећања путника на међународним летовима, аеродром "Никола Тесла" постао је важно место за кријумчарење наркотика. Кријумчари рачунају на велики број летова и путника, на гужву и нервозу која у таквим приликама влада на аеродрому, што користе да неприметно пренесу своје тајне товари. То је и наметнуло потребу да Управа Царина појача и модернизује свој рад на аеродрому. Кријумчарена дрога се код путника најчешће скрива у пртљагу па је за цариника неопходно да обрати пажњу на одређене индикације које пртљак може имати. Пртљак може имати одређене индикације које се могу уочити спољашњим прегледом: ако је пртљак сувише мек или тврд ако постоје очигледне разлике у боји конца којим је пртљак опшивен, ако постоје одређени трагови лепка или некакве друге заптивне масе, да ли су нитне или закивци другачије боје или су новији а пртљак је очигледно стар. Унутрашњост пртљага такође може дати индикације: ако унутрашњост пртљага сувише јако мирише на парфем, лепак или има било какав чудан мирис, ако је постава различите боје, старости или конструкције, ако пртљак има очигледну тежину чак и када се испразни. Садржај пртљага је следећи корак приликом прегледа а индикације које цариник може имати су: одећа која је погрешна за климатску зону, ко-

⁹ Горан Милошевић, *Кријумчарење*, Безбедност, Београд, 2003. стр.134.

¹⁰ Живојин Алексић, *Криминалистика*, Београд, 1985. стр. 314.

личина одеће која није у складу са пријављеном дужином боравка, одећа која није у складу са статусом путника односно његовим изгледом или занимањем, одећа која је чврста, влажна или тешка. Понекад кријумчари приликом преноса дроге постављају и плоче које штите од ренгенских зрака али су оне гломазне и лако их је пронаћи. Ако је цариник угледао одређену количину лекова, лаксатива, таблете против болова, таблете антацид, таблете са активним угљеном или против стомачних тегоба. Антацид таблете или сода бикарбона служе кријумчарима за неутралисање желудачне киселине. Због све већих, квалитетнијих и савременијих контрола на аеродромима кријумчарима је све теже да прокријумчаре скривену робу. Тако да кријумчари често користе такозване "гутаче" за пренос кријумчарене робе. Гутачи су израз за лица која кријумчарену робу преносе у својим телима, најчешће дрогу. Дрога коју гутају је обично спакована у облику малих меканих таблета увијених у више слојева латекса или целофана, који су постављени у презервативе или дечије балоне и на тај начин је дрога заштићена од стомачне киселине. Презервативи или балони се тако спаковани увежу са зубарским или хирушким концем а понекад се и облепе изолир траком. Пакетићи су тешки од 1-5 грама, дужине 2-3 центиметара а укупна тежина прогутане дроге у просеку је око 600 грама или 100-200 пакетића. Такав начин преноса опасних сусптанци је веома ризичан и у прошлости се често дешавало да неки од пакетића пукне у желудцу након чега је кријумчару живот угрожен. Као што можемо видети технике које користе кријумчари дроге су разноврсне и врло често по њих веома ризичне. Борба против овог облика криминала могућа је једино ангажовањем свих расположивих ресурса.

Управа Царина као стожер борбе против кријумчарења дроге

Царински органи имају обавезу да контролишу, односно спроводе мере царинског надзора над робним прометом преко царинске линије (границе), где се врши и прелази лица који се обавља на тачно одређеним местима на царинској линији (граница). Управа Царина, поред своје фискалне улоге поседује и безбедоносну функцију која није у потпуности искоришћена. Та функција огледа се у активностима на спречавању свих облика кријумчарења робе, илегалног уношења наркотика и оружја, контроле извоза робе двоструке намене, контроле увоза опасних производа итд. Управа Царина има капацитете и улогу у борби против сиве економије. Да би могла ефикасно да изврши своју безбедоносну функцију Управа Царина мора радити на јачању својих капацитета тако што ће у континуитету спроводити обуке својих службеника на пољима свих царинских контрола а посебно у области борбе против кријумчарења наркотика. Међутим, првенствено је потребно органима Управе Царина дати нову функцију у концепту националне безбедности јер поседују озбиљне ресурсе да испуне такву улогу. У прилог наведеног говоре и резултати Одељења за сузбијање кријумчарења које је формирано у оквиру Центра за контролу примене царинских прописа Управе Царина и царинских службеника који су у

последње две године извршили заплелу 2,5 тоне наркотика. Карактеристике царинске службе које је издвајају од осталих носилаца безбедоносне функције и на основу којих би требала да добије запаженију улогу у борби против свих облика криминала су: постојање информационог система царинске службе који се развија од 1974. године а кога чини сложени рачунарски систем састављен од централног рачунара, преко 100 подручних рачунара и 1000 терминала распоређених у 13 царинарница и 127 царинских организационих јединица на граници и унутар земље,¹¹ распоређеност људских и техничких ресурса на граници 24 сата непрекидно, превентивност деловања у погледу сузбијања деликтне активности, упућеност на друге државне и друштвене субјекте формалне социјалне контроле (МУП, инспекције, Управа за спречавање прања новца, тужилаштво, судови и др.), нерепресивна психолошка представа у јавности у погледу деловања за разлику од војске и полиције, могућност специјализације, могућност међународног повезивања и сарадње са страним царинским администрацијама и међународним организацијама и Обавештајно одељење царинске службе које је такође ангажовано 24 сата непрекидно. Горе наведене карактеристике презентују озбиљне капацитете Управе Царина који, уколико би били у потпуности искоришћени могу да одговоре свим захтевима националне безбедности.

Закључак

Кријумчарење наркотика представља једну од највећих пошаста савременог доба. Добро осмишљена, планска и одлучна борба са овим глобалним проблемом наше цивилизације увелико касни. Појединачне, некоординисане акције државних органа очигледно нису дале неке запаженије резултате. Наркоманија и наркотероризам "цветају" у читавом свету, а посебно у земљама у транзицији, у којима владајуће елите нису обуздале енергију деструкције у неуређеној друштвеној заједници. Ово указује на неопходност формирања новог концепта националне безбедности који ће подразумевати координисано деловање свих државних органа у борби против овог облика криминалитета. Царинска служба поседује све предуслове модерног безбедоносног система и као таква мора бити један од носилаца новог концепта националне безбедности. Сходно својој природи деловања *ante delictum*, односно могућности откривања кријумчарења дроге приликом контроле робе, превозних средстава и путника, царинска служба представља субјект који је превасходно у функцији превенције криминалитета јер штетне последице не наступају. Координативни капацитети царинске службе огледају се у могућности информатичког и сваког другог повезивања и деловања на принципима јединствене акције, строгог поштовања надлежности и конспирације, са другим субјектима формалне социјалне контроле, на граници и унутар земље. Имајући у виду све горе наведено и карактер наведених претњи и изазова, као и широко поље деловања ца-

¹¹ Драган Јеринић, *Модернизација царинске службе Србије*, Штампарија "Загорац", Београд, 2007, стр. 122.

ринске службе у оквиру контроле протока робе, путника, транспортних средстава и документације које су дефинисане надлежностима из области царинског, спољнотрговинског, девизног и пореског система, Управа Царина се намеће као могући кохезиони фактор концепта националне безбедности и као стожер борбе против кријумчарења наркотика.

Литература:

1. Aleksić, Živojin (1985): *Kriminalistika*, Beograd.
2. Đorđević, Zvonimir (2006): *Narko-kriminalitet, krivično-pravni i kriminalistički aspekt*, Internacionalni univerzitet u N. Pazaru.
3. Jerinić, Dragan (2007): *Modernizacija carinske službe Srbije*, Štamparija "Zagorac", Beograd.
4. Jerinić, Dragan i Jerinić, Dragoslav (2012): *Osnovni instituti carinskog sistema Srbije*, Beogradska poslovna škola, Beograd.
5. Jović, Radovan, Savić, Andreja i Kuljača, Rajko (2007): *Droge i terorizam*, Fakultet za poslovni menadžment, Bar.
6. Krivični zakonik Republike Srbije, *Službeni glasnik R. Srbije*, broj 85/2005, 88/2005 - ispr., 107/2005 - ispr., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013 i 108/2014. član.230.
7. Milošević, Goran (2003): *Krijumčarenje*, Bezbednost, Beograd.
8. Regionalni projekat *Carpo*, *Izveštaj o stanju u oblasti organizovanog i privrednog kriminala u Jugoistočnoj Evropi*, Strazbur, 2006.
9. Strategija o sprečavanju zloupotreba droga za period od 2014-2012.godine, *Službeni glasnik R. Srbije*, 05 Broj: 515-16742/2014.
10. Tatomirović, Dragoljub (1989): *Krijumčarenje-shvatanje i suzbijanje*, Beograd.
11. <http://serbianna.com/srpski/archives/504>

THE ROLE OF THE CUSTOMS ADMINISTRATION IN THE FIGHT AGAINST DRUG-TRAFFICKING

Summary: An unauthorized production and putting into circulation of narcotics is one of the biggest scourges of modern time. This form of crime has outgrown the national frameworks long ago and has become an international problem. Republic of Serbia, because of its geographic location, is an important transit route for drugs traveling to Western European countries. The fight against this form of now already organised and international crime requires commitment and coordinated action of all range of organs of State authority. One of the state authority organs that has serious capacity to combat this form of crime is the Customs Administration. Within its Centre for control of application of customs legislation there is a Department for combating drug-trafficking. Results of the Department for combating drug-trafficking are visible and they exist, but Customs Administration, with all its organizational units, has larger and underused potential for detecting and combating the most serious forms of crime, particularly smuggling.

Key words: drug-trafficking, crime, drugs, coordinated action, Customs Administration